



Skriftlig årsberetning for DN Sorø

6. november 2019

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse	1
Indledning	2
Bestyrelsens arbejde	2
Bestyrelsens høringssvar	3
Kommuneplanen i Sorø Kommune	3
Formandskabet	3
Arbejdsgrupper	5
Affald og Genbrug	5
Arbejdsgruppen Grøn Omstilling	5
Eventgruppen	6
Markante arrangementer i 2019	6
Hasselmusens beskyttelse	7
Natur- og fredningsgruppen	8
Den lille natur	8
Fredede områder	8
Naturens Dag arbejdsgruppen	9
Naturpleje	9
Sags- og Plangruppen	10
Markante sager	10
Rundtur med Alstedstien	10
Grusgrave i kommunen	11
Sorø Kommunes eftergivenhed	12
Skovmærkasser i Sorø Kommune	12
Sporgruppen	12
Vandløb	13
Fora	14
DNs repræsentantskab	14
DNs samråd for region Sjælland	14
Frivilligcenter Sorø	14
Følgegruppe EU Life Projekt Østdanske Højmoser – Store Åmose	14
Grønt Forum	15
Grundvandsråd i Sorø Kommune	15
Netværk for lokale webredaktører	15
Organisationsudvalget	16
Sorø Kultur- og Fritidscenter	16
TV 2 Øst repræsentantskab	16
Opsamling	16

Indledning

Denne skriftlige beretning for DN Sorø er bestyrelsens gennemgang af de fleste af vores aktiviteter i det forløbne år. Den er blevet til i et samarbejde med vores arbejdsgrupper og repræsentanter i fora, som hver for sig beretter fra sit felt. Billeder fra året i afdelingen kan ses her: <https://photos.app.goo.gl/7afMDbNWSku7KstR7>

DN Sorø har ca. 850 medlemmer, hvoraf vi har registreret ca. 45 som aktive medlemmer. Hvert år i december gennemgår vi listen af aktive. Nogen falder fra og nye kommer til. Sådan vil det nok altid være med frivilligt arbejde. DN Sorø er en levende og dynamisk forening. Der er, som altid, brug for flere aktive, og der er opgaver nok både til hænder og hoveder.

De mange aktive medlemmer er baggrunden for, at vi er en velfungerende DN afdeling. Uden dem ville DN Sorø være langt mindre synlig. De aktive er organiseret i 10 arbejdsgrupper, som hver har en tovholder, der løbende melder tilbage til bestyrelsen og Podio, om hvad der foregår i gruppen. Podio er en digital samarbejds- og sagsstyringplatform for de aktive.

Arbejdsgrupperne er pulsen i foreningen. Med arrangementer, ture og faglige udspil er de uvurderlige for os. Der skal derfor lyde en tak til alle, der hver på sin måde, yder en indsats for DN Sorø. Den skriftlige beretning suppleres af en mundtlig beretning, som formanden aflægger på Årsmødet onsdag den 6. november 2019.

Bestyrelsens arbejde

Bestyrelsen leder den lokale afdeling og træffer de beslutninger, som er med til at fremme foreningens formål på lokalt plan. Den har 12 medlemmer og holder møde en gang om måneden bortset fra juli. Suppleanter og øvrige aktive indbydes altid til at deltage i møderne, hvor der gennemsnitlig deltager 10 – 11 personer, det kan være bestyrelsesmedlemmer, suppleanter eller interesserede aktive medlemmer.

Det flotte fremmøde betyder, at debatter og beslutninger bygger på indsigt og nuancer, og giver formanden et solidt mandat, når DN Sorøs synspunkter skal tegnes i offentligheden.

DN Sorø får ofte henvendelse om sager vi bør se på. Bestyrelsen drøfter alle henvendelse og afgør om det er noget vi skal gå videre med. I bestyrelsens overvejelser indgår om problemstillingen påvirker DN's interesser dvs. natur, miljø og grøn omstilling, om den har en vis størrelse og har almen interesse.

En gang om året indbyder bestyrelsen til et social arrangement for de aktive, der byder på lidt at spise og mulighed for samvær, hvor det sociale og den uformelle dialog er i højsædet.



Opstilling foran Krebshuset i forbindelse med DN Sorøs arrangement af aktive d. 19. januar 2019. Fra venstre: Jeppe Jørgensen, Cecilie Risør, Ragnhild Lindsø, Jan Woolhead, Heidi Slesvig, Vibeke Beltoft, Søren Hansen, Linda Nielsen, Bent Jyderup, Anette Kjærulf, Benny Werge, Jonna Menne, Jan E. Pedersen, Leif Møller, Henning Bussenius-Larsen, Bente Nielsen, Henning Hansen, Niels Hilker, Peter Kyvsgaard, Joyanna Thomassen. Fotograf: Rolf Lehrmann.

Bestyrelsens høringssvar

Bestyrelsen har i løbet af året sendt flere høringssvar til relevante myndigheder. Oplægget er normalt kommet fra formandskabet på baggrund af input fra en eller flere arbejdsgrupper eller enkeltmedlemmer. Et eksempel på høringssvar er DN Sorøs kommentarer til kommuneplanen.

Kommuneplanen i Sorø Kommune

Sorø Kommune har med høringsfrist den 3. september 2019 fremlagt et udkast til kommuneplan for 2019-2030.

DN Sorø har indsendt fyldige kommentarer til udkastet, Disse er udarbejdet af en nedsat ad hoc gruppe. Den endelige kommuneplan behandles i Byrådet den 20. november 2019.

Af kommentarerne fremgår det bl.a., at vi ønsker Sorø Kommunes kommuneplan skal udtrykke en naturpolitik. Naturen skal være synlig og tilgængelig ved at bevare, tilpasse og udvikle den. Den skal være et væsentligt bidrag til den fysiske og mentale sundhed for Sorøs borgere.

Sorø Kommune skal skabe grundlag for større biodiversitet og bedre livsvilkårene for truede arter, både inden for fauna og flora. Det gælder både i det åbne land og i bymæssige bebyggelser. Især kan der ønskes større sammenhængende grønne korridorer, der vil sikre de landskabelige værdier, fx i tilknytning til en "Naturpark Tystrup-Bavelse" og i Naturpark Åmosen. I den forbindelse bør der opstilles tydelige mål, så det er muligt for borgerne at følge udviklingen. Der skal være færre forbehold og flere entydige handlinger.

DN Sorø ser det som væsentligt, at udlæg af nye boligområder gøres bæredygtige og klimavenlige. Det kan ske ved krav om anvendelse CO2 venlige materialer i byggeri, udnyttelse af regnvand og opførelse af solfangeranlæg. Sorø Kommune har i sin budgetaftale for 2019 aftalt, at man vil arbejde på at blive CO2-neutral. Samme ambition er gengivet i kommuneplanforslaget. DN Sorø finder målet relevant og yderst vigtigt. Der er dog ikke årstal på, hvornår ambitionen skal være nået.

Sorø Kommune bør opstille konkrete mål for ambitionen om "på et tidspunkt at blive CO2-neutral" og målstyle gennem løbende opfølgning på handlingerne.

DN Sorøs samlede høringssvar findes på vores hjemmeside og kan læses her:

<https://soroe.dn.dk/departments-media/23646/dn-soroe-bemaerkninger-til-soroe-kommuneplan.pdf>

Formandskabet

Formandsskabet består af formanden, Niels Hilker, og næstformanden, Rolf Lehrmann, og håndterer alt omkring kommunikation med omverdenen, dvs. forholdet til pressen, hjemmesiden, sociale medier, Podio-arbejdet, arbejdet med et nyhedsbrev, samt forberedelse af afdelingens bestyrelsesmøder og årsmødet, herunder indsamling af status fra arbejdsgrupper og fora til årsberetningen.

Formandskabet arbejder løbende med kommunikationen, bl.a. indenfor nedenstående kategorier:

Podio: Formandskabet sørger for at alt det som DN Sorø arbejder med, det være sig myndighedsafgørelser, opfølgning på disse, dokumenter, intern og ekstern kommunikation, billeder, møder, mails og ture bliver gjort tilgængeligt for alle de aktive i DN Sorø via DN Sorøs arbejdsrum i IT-værktøjet Podio. DN Sorø har i øvrigt deltaget i bestyrelsesmøder i vores nabo afdelinger for at støtte op om disse afdelingers anvendelse af værktøjet.

Nyhedsbrev: Formandskabet sørger for at der udsendes nyhedsbreve dækkende arbejdet i DN Sorø. Nyhedsbrevet udsendes til alle, som ønsker at modtage det, ca. en gang hver måned. I løbet af det indeværende år er der således udsendt 14 nyhedsbreve. Statistikkerne viser, at nyhedsbrevene

udsendes til omkring 590 personer, som abonnerer på afdelingens nyhedsbrev og viser også, at mellem 35% og 50% af modtagerne åbner mailen, mens omkring 10% klikker videre til hjemmesiden, hvis der kan læses videre der.

Pressekontakt: DN Sorø har flere gange været i direkte kontakt med pressen, og bliver generelt behandlet godt og kan få vores historier gengivet, ligesom pressen møder frem ved flere af vores arrangementer.

Efter hvert bestyrelsesmøde orienteres de lokale medier om markante beslutninger, enten i form af pressemeddelelser eller i form af læserbreve. Alt i alt er der et meget positivt samarbejde med de lokale medier. DN Sorøs medie-kontakter kan ses på hjemmesiden.

Hjemmeside: DN Sorø videreudbygger løbende sin hjemmeside (<http://soroe.dn.dk/>). Hjemmesiden indeholder pt. 125 enkeltsider og besøges ugentligt ca. 200 gange. Det er primært søgning på vores spor som anvendes og disse sider er da også netop omlagt til at anvende kort via Friluftsguiden.dk for at give bedre mulighed for at præsentere sporene og de tilhørende foldere.

Information: Formandskabet behandler alle indkomne mails til DN Sorø og sikrer, at der bliver reageret på alle, hvor der er behov. Siden december 2012 har DN Sorø modtaget over 2700 mails.

Endvidere sammensætter formandskabet dagsordenen for bestyrelsesmøderne og udsender efter møderne et beslutningsreferat til alle aktive.

Facebook: DN Sorø er på facebook som en NGO-gruppe under navnet: DN Sorø. Vi har medio september 2019 i alt 271 følgere. Vi har fået rigtig meget response, når vi har boostet arrangementer og holdninger til facebookbrugere, som har vist interesse for natur, klima og grøn omstilling.



Den konstituerede bestyrelse i DN Sorø efter bestyrelsesmødet d. 13. november 2018.

Fra venstre: Jan Woolhead, Benny Werge, Henning Bussenius-Larsen, Michael Torp (suppleant), Ragnhild Lindsø, Niels Levinsen, Niels Hilker (formand), Nils Kruse, Jeppe Jørgensen, Jan E. Pedersen, Rolf Lehrmann (næstformand). Foto: Rolf Lehrmann

Bestyrelsesmedlemmerne Lena Bau og Signe Friis Jørgensen samt suppleanterne Simone Andersen og Michael Daugård var ikke til stede på bestyrelsesmødet.

Arbejdsgrupper

Affald og Genbrug

Tovholder: Linda Nielsen. Deltagere i arbejdsgruppen: Jan E. Pedersen, Joyanna Thomassen, Ragnhild Lindsø, Rolf Lehrmann.

Årets landsdækkende affaldsindsamling blev afviklet d. 31. april. Indsamlingen i Sorø med deltagelse af DN Sorø og en række lokalråd, foreninger og institutioner var en stor succes, selvom der fortsat er meget affald, der kan indsamles på trods af at ingen vel smider affald med vilje i naturen, vel?



Resultat af den årlige affaldsindsamling 2019. Selvom det ser voldsomt ud, så synes vi at kunne konstatere at der er mindre affald at indsamle.

Arbejdsgruppen Grøn Omstilling

Tovholder: Jan Woolhead. Deltagere i arbejdsgruppen: Leif Møller, Niels Hilker, Niels Levinsen, Armin Vauk, Andreas Leed.

Arbejdsgruppen har i løbet af året fået to nye aktive, men også sagt farvel til to. Arbejdsgruppen har brugt en del tid på at følge op på traditionen med et årligt offentligt arrangement om klima/grøn omstilling. Der har været flere emner og ideer inde over, som af forskellige årsager endnu ikke er blevet til noget.

Arbejdsgruppen har arbejdet med et offentligt møde om Gate 21, som er et partnerskab mellem regioner, kommuner, virksomheder og vidensinstitutioner i Storkøbenhavn. Gate 21 arbejder for at accelerere den grønne omstilling og visionen er at gøre Storkøbenhavn til den førende region i verden for grøn omstilling og vækst.

Gruppen har også arbejdet med et permakultur- og agroforestry arrangement om potentiale i forhold til biodiversitet, klimarobuste haver med et vist selvforsyningspotentiale, kulstofoplagring i haverne og potentiale i forhold til landbruget. Dette arbejde er stadig i gang.

Gruppen har endvidere bidraget til den nedsatte ad hoc gruppe, som har kommenteret Sorø Kommunes forslag til den kommende Kommuneplan, ligesom den er kommet med ideer til Sorø Kommunes agenda 21 strategi, som er under udarbejdelse.

DN Sorø skal gribe den klimaansvarlighed og vilje til grøn omstilling, som er i befolkningen. En bevægelse, som endnu ikke er slået rigtig igennem i Sorø. På den baggrund har gruppen i løbet af året ændret navn fra klimagruppen til arbejdsgruppen for "grøn omstilling" Gruppen skal

revitaliseres, så fokus flyttes fra de klimaproblemer vi alle kender, til den grønne omstilling, som er så bydende nødvendig. Gruppen vil fortsætte revitaliseringen i det kommende år og kan i den forbindelse godt bruge flere nye aktive.

Eventgruppen

Tovholder: Andreas Leed. Deltagere i arbejdsgruppen: Simone Andersen, Ragnhild Lindsø.

DN Sorø opretter arbejdsgrupper, når der er interesse derfor og vi kan finde en tovholder til at håndtere arbejdet i gruppen. Vi har tidligere haft en egentlig turgruppe, som selv eller i samarbejde med andre arbejdsgrupper arrangerede ture, arrangementer o.lign., men har savnet en tovholder. Fra september 2019 har vi igen fået en engageret tovholder som vi håber kan hjælpe afdelingen med at arrangere en række events fremover. De arrangementer som er listet nedenfor er ikke arrangeret af denne nye arbejdsgruppe men af de enkelte arbejdsgrupper selv, men fremover håber vi at kunne tilbyde endnu flere events til både medlemmer og potentielle medlemmer.

Markante arrangementer i 2019

Strandtudsetur d. 8. maj 2019. I indkaldelsen til turen var vi blevet 'lovet', at det ville være en lun forårsaften og at Strandtudserne ville kvække for os i skumringen. Godt vi ikke havde satset på dette, for vejret viste sig at være koldt og regnfuldt og det gode vejr i april havde fremskyndet ynglesæsonen for strandtudserne i den nordlige del af Sorø Kommune, så tudserne for længst havde forladt ynglesøerne. Når det så alligevel blev en god tur skyldtes det især at der var mange små haletudser af strandtudserne, som søgte sammen i den kolde vand, men ikke desto mindre så ud til at trives i de små, lavvandede, normalt solbeskinnede vandpytter i den store grusgrav, som er deres foretrukne udklæknings- og opvoksnings-sted.

Strandtudsens er meget sjælden i DK og rigtig meget sjælden på Sjælland, så alle var enige om at dette sted skal beskyttes, så der fortsat er plads til den slags, ikke nødvendigvis pæne og ordentlige steder, men steder, hvor biodiversiteten stortrives.



Haletudser af strandtudse i grusgrav ved Munke Bjergby

Vilde blomsters Dag 2019. Søndag d. 16. juni 2019 i pragtfuldt vejr havde DN Sorø og Dansk Botanisk Forening inviteret alle til at deltage i en lang række arrangementer overalt i landet. I Sorø blev der inviteret på en guidet tur til Sandlyng Skov/Mose, hvor der ikke er almindelig adgang, kun i forbindelse med aftaler med Bodal Gods. Målet med turen var at se de resultater der allerede nu er nået med den gennemførte sikring af vandstanden i den centrale del af skoven, hvor Sorø Kommune med bl.a. midler fra et EU LIFE projekt forsøger at genetablere den tidligere højmoser som fandtes i området og i den nærliggende Verup Mose. Den uigennemtrængelige membran som er nedsat rundt om den centrale del af mosen synes at virke som den skal, vandstanden er i dag væsentlig højere end før

nedsættelsen og de spagnumplanter som er sat ud synes at trives, så om ca. 100 år forventes store dele af højmosen at være genskabt, om alt går vel.

Indtil da vil området gradvis skifte karakter fra skov, primært nåleskov, til åben moseflade. Man har valgt ikke at fælde de eksisterende træer, men vente på at disse efterhånden drukner. Enkelte træer er dog blevet ringet, så de hurtigere går til og bliver føde for insekter, svampe og fugle.

Floraen i området var allerede nu meget spændende med mange arter spagnum og bl.a. 5-radet ulvefod. Der var også en del uønsket opvækst af gran, som pt. er nemt at trække op, så det var måske en rigtig god idé at samle et hold af frivillige til at foretage en simpel træoptrækning (Grøn Gymnastik).

Fredninger i fare. Den 20. januar kl. 10-12 afholdt DN "Fredninger i fare" event over hele landet. I Sorø inviterede vi Sorøs borgere til at mødes med os ved Flommen, for at vise, vi er mange, der ikke støttede Folketingsforslaget om, at DN ikke må foreslå fredninger alene. Rigtig mange borgere støttede op over hele landet og således også i Sorø, hvor de mange borgere deltog med flag og sange på en tur rundt på Flommen, som aldrig var blevet fredet, hvis Sorø Kommune skulle have været part i rejsningen af fredningssagen, så havde vi i stedet haft en omfartsvej på stedet. Forslaget faldt i øvrigt allerede ved førstebehandling af forslaget.

Hasselmusens beskyttelse

Tovholder: Heidi Slesvig. Deltagere i arbejdsgruppen: Jan E. Pedersen, Henning Kurt Hansen, Ole Røntorp, Kim Simonsen, Peter Kyvsgaard, Lone Kunkel.

Den 24. marts og den 7. april 2019 tilså hasselmus udvalget de opsatte kasser i Horsebøg skov område og Nyrup skoven mv. Ca. 125 opsatte kasser.

Der var 2 hasselmus, som havde valgt at sove vinter hi i kasserne og der var 26 kasser med hasselmus reder, dette ligger på niveau med 2018. Der var 11 hasselmuskasser, som man ikke fandt i 2018, men som vi fandt nu og fik registreret koordinaterne på.

Vi satte yderligere 5 nye kasser op i Nyrup skoven og hos en anden lodsejer, hvor der tidligere har været hasselmus i 3 kasser, men nu var 2 af kasserne fjernet og den nye lodsejer sagde, at de ikke havde fjernet nogen kasser. Vi håber at finde hasselmus reder i de nye kasser, idet vi foretager optælling den 19. og 20. oktober 2019.



Hasselmus i vinterhi, foto: Heidi Slesvig

Ejerne af Nyrup skoven er meget imødekommende og har købt et stykke jord lige op til det de ejer i forvejen og hvor der er hasselmus. Her vil de beplante med træer og planter som hasselmusene foretrækker.

De ønskede endvidere, at vi opsatte nogle kasser i et krat tæt på deres ejendom, fordi de gerne vil se om der er

hasselmus i det skovområde. De har også givet os noget træ til at lave flere kasser af.

I Horsebørg Skov, langs bækken, var der desværre fældet en del træer og det kan ses på resultatet, idet der var hasselmus i 5 kasser mere i marts 2018 end i efteråret 2018 og de er stadig ikke kommet tilbage ...sørgeligt.

Natur- og fredningsgruppen

Tovholder: Nils Kruse. Deltagere i arbejdsgruppen: Ella Hilker, Jan Woolthead, Rolf Lehmann, Henning Bussenius-Larsen, Jan E. Pedersen, Vibeke Beltoft

To temaer har været de gennemgående opgaver, som gruppen har beskæftiget sig med i løbet af året. Det har været den lille natur og de fredede områder. Samlet set er det et ønske, at Sorø Kommune får en konkret, målsat og synlig naturpolitik. Gruppen har bidraget til den nedsatte ad hoc gruppe, som har kommenteret Sorø Kommunes forslag til den kommende Kommuneplan.

Den lille natur

Tidligere har vi besøgt de af kommunen ejede vandhuller. Vi er fortsat med at se på færdiggravede råstofområder. Denne gang i den nordlige del af kommunen. Generelt blev det konstateret, at der i disse grave findes megen god natur, hvor der er basis for en høj grad af biodiversitet; især når området har ligget urørt over en længerevarende periode. Desværre er de fleste grave utilgængelige og private. Så skal råstofområderne gøres interessante, også rekreativt, må det ske ved aftaler med de private lodsejere. Det betyder, at der i fremtidige bestemmelser for efterbehandling særlig må ses på adgangsforhold. Ligeledes må det overvejes om hældningen på skrænterne omkring råstofgrave kan gøres større, fordi der derved skabes et mere interessant landskab.

Inden for rammen af den lille natur, har vi også drøftet "den lille kultur". Der arbejdes på at istandsætte de gamle vejsten mv. og opmale dem på ny. Tidligere har der også været drøftet muligheden for at vedligeholde stendysse i kommunen. Det er stillet i bero, da der ikke er kommunal økonomi til det. Men det er stadig et ønske, som DN har.

Fredede områder

Blandt kommunens fredede områder har i særdeleshed alléerne, og her mest Fægangen, optaget gruppen. Vi har i mange år kæmpet for, at Fægangen blev vedligeholdt på en måde, der bevarer indtrykket af en lukket allé. På grund af kolonihaverne og BMX klubbens placering, er der til stadighed parkering i rabatterne, hvilket er en trussel mod de gamle ege. Vi afventer spændt Sorø Kommunes beslutning om placering af BMX-klubbens klubhus, idet perioden for dispensation er overskredet. (Sorø Kommune teknik- og miljøudvalg har på sit møde den 25. september 2019 givet dispensation).

Det er med tilfredshed vi ser, at Kommunen har plantet nye træer i Reitzensteins Allé. Gruppen vil arbejde med at skrive en tavle om dens historie.

Det der har overrasket os, er at begrebet fredning ved overenskomst er dukket op. Det indebærer, at Sorø Kommune har ansvaret for den form for fredninger. Det indebærer for Sorø, at både Reitzensteins Allé og Fægangen er fjernet fra de statslige og kommunale hjemmesider om fredninger og dermed også fra DN's. Der arbejdes på at få dem med igen, da det har betydning, at såvel administrationen som befolkningen kan finde dem der.

Åmosen er et væsentligt tema. Men det synes vanskeligt at skabe fremdrift i adgangen hertil, og sagen om den supplerende fredning ligger hos Planklagenævnet, der skal tage stilling til erstatningens størrelse. I forbindelse med Åmosen er samarbejdet mellem de tre berørte DN-afdelinger, Holbæk, Kalundborg og Sorø sparsomt. Det synes, at det kniber med at finde emner, der kan arbejdes fælles med.

Gruppen har været repræsenteret ved et par besigtigelser afholdt af fredningsnævnet. Det gælder nyt hus på Skælskørvej og garage ved Slaglille kirke. Det har ikke givet anledning til bemærkninger.

Naturens Dag arbejdsgruppen

Tovholder: Simone Andersen. Deltagere i arbejdsgruppen: Ragnhild Lindsø, Signe Friis Jørgensen, Rolf Lehrmann

Naturens Dag er Danmarks Naturfredningsforenings og Friluftsrådets mærkedag for naturoplevelser. Formålet er at åbne naturen for børn og voksne. I 2019 var temaet "Mærk Naturen". Dagen blev afholdt ved Kongskilde Naturcenter d. 8. september 2019 i et samarbejde mellem DN Sorø og Kongskilde Naturcenter som værter. På dagen deltog i alt 17 foreninger med hver deres spændende aktivitet. Naturens Dag i Sorø blev igen en stor succes med mere end 200 besøgende.

I år kunne børn og voksne mærke naturen ved Kongskilde Naturcenter. Programmet havde i år 18 spændende aktiviteter, hvor sanserne kom i fokus og gæsterne fik i løbet af dagen både følt, smagt, lyttet og set naturen fra land og til vands.

Arrangementet blev afviklet i tidsrummet 11.00-15.00, hvor ca. 200 gæster kom forbi. Igen i år blev gæsterne mødt velkommen af Ragnhild Lindsø, der bemandede en velkomstbod. Gæsterne fik udleveret et program med kort over området, samt de populære Naturens Dag tatoveringer.

På programmet var en blanding af tidsbestemte ture og aktiviteter der foregik hele dagen. I år blev stranden taget i brug til aktiviteter som yoga, kano, kajak, træklating og spejdere. Ved naturcenteret stillede bl.a. DN, Naturfamilier, EnVerdenMedVand, Dansk Jægerforbund med aktiviteter. 4H hjalp børn og voksne med at lave snobrød og pandekager over bål og den lokale forening MÆTVÆRK stillede op med en madbod, der solgte suppe og senere kaffe og kage.

En stor tak til alle de aktive frivillige der deltog, samt de mange foreninger der var med til at skabe en spændende og lærerig dag i naturen.

Billeder fra dagen kan ses her: <https://photos.app.goo.gl/gL6NDX9SaXY9QRNR8>



Ragnhild Lindsø byder deltagerne velkommen på Naturens Dag.

De aktive har efterfølgende evalueret udviklingen og afviklingen og der er enighed om at gennemføre Naturens Dag i 2020. Tovholder for Naturens Dag, Simone Andersen har initiativansvaret og vil indkalde til planlægningsmøde torsdag d. 2. april 2020 kl. 19.00 i bageriet på Kongskilde Naturcenter, hvortil alle interesserede organisationer inviteres.

Naturpleje

Tovholder: Lena Bau. Deltagere i arbejdsgruppen: Jan E. Pedersen, Henning Kurt Hansen, Solvejg Karin Pedersen, Bent Jyderup, Annette Elmer, René Andersen, Kirstine Dahl

Naturplejegruppen havde arrangeret det årlige høslæt på engen i Vaseskov, der fandt sted lørdag den 31. august. 14 aktive le-slåere var samlet, og nogle kom endda langvejs fra for at være med til at pleje den værdifulde eng.

I adskillige timer blev der slået med le, og bagefter blev høet revet sammen i bunker. Det er hårdt arbejde at slå med le, og naturplejegruppen var taknemmelig for, at Værkstedet Åmosen og Kommunes Nyttejobbere havde sagt ja til at trække høet ud i skovbunden efterfølgende.

Høslættet er med til at fjerne næringsstoffer fra engen og skabe lys til de mere lyskrævende arter, og er afgørende for at bevare de unikke planter på engen.

Ellers har naturplejegruppen ligget stille i 2019, og vi opfordrer flere til at melde sig så vi kan få sat godt skub i naturplejen.



Fra høslættet i Vaseskov d. 31. august 2019. Foto: Lena Bau

Sags- og Plangruppen

Tovholder: Niels Hilker. Deltagere i arbejdsgruppen: Rolf Lehmann, Katrine Lund Johansen, Søren Mogensen, Ragnhild Lindsø, Nils Kruse, Jeppe Jørgensen, Jan Woollhead

Gruppen mødes en gang hver måned og behandler mindst 20 sager hver gang. På det efterfølgende bestyrelsesmøde fremlægger gruppen udvalgte, relevante sager for bestyrelsen til endelig stillingtagen.

Sagerne drejer sig ofte om landzonetilladelser, men der har også været sager om lokalplaner, kommuneplantillæg, og bygge- og beskyttelseslinier. Nedenstående er tre eksempler på problemstillinger.

Markante sager

Rundtur med Alstedstien

Den ulovlige nedlæggelse af markvej ved Alsted er en sag, der går ca. 12 år tilbage, hvor ejeren af Alstedgård dengang forbød adgang til en markvej, som forbandt Hejreskovvej med en anden markvej øst for Alsted, og dermed gav muligheder for en fin rundtur med udkig til Susådalens særlige natur.

DN, Friluftsrådet og lokalrådet indbragte sagen for Naturklagenævnet, der fastslog, at adgang til markvejen fortsat skulle være mulig. Derefter pløjede ejeren markvejen op. Ejeren indbragte sagen for Byretten - og tabte. Kommunen inddrog politiet i sagen med henblik på at få sikret adgang, men lige lidt hjalp det. Undervejs var også Naturstyrelsen blevet involveret, idet lodsejeren havde interesser i forhold til naturgenopretningsprojektet ved Susåen.

Sagen blev mere og mere mudret, og i 2013 besluttede Sorø Kommune at give tilladelse til at nedlægge markvejen, hvilket fik DN Sorø til endnu en gang at indbringe sagen for Natur- og Miljøklagenævnet, som d. 16. juni 2015 ophævede Sorø Kommunes tilladelse, idet de samtidig bemærkede, at det er muligt for ejeren at søge kommunen om etablering af en alternativ

adgangsmulighed, som grundlag for en ny ansøgning om at nedlægge markvejen. Nævnet siger i sin begrundelse, at markvejen har væsentlig rekreativ betydning, idet den giver offentligheden mulighed for at opleve Susåen på relativt tæt hold og muliggør en rundtur ad Hejreskovvej og ind ad markvejen tilbage til Alsted.

Ejeren har tilbudt Sorø Kommune et lille stiforløb, som giver mulighed for en rundtur. Men det forløb giver slet ikke den mulighed for at opleve Susåen på relativt tæt hold, som nævnet lægger vægt på. Denne rundtur var en af to alternativer, som Sorø Kommunes teknik og miljøudvalg fik forelagt på et møde den 4. september 2019. Den anden mulighed – som udvalget vedtog – var, at der skal etableres en alternativ sti udenfor det område, som er omfattet af deklarationen med adgangsforbuddet hen til et nyt udsigtspunkt. Denne løsning giver imidlertid ikke mulighed for den rundtur, som er central i Miljøklagenævnets kendelse, og DN Sorø har derfor besluttet at påklage en sådan afgørelse.



Den tabte udsigt på den tidligere markvej

Grusgrave i kommunen

Sorø Kommune er velforsynet med grus i undergrunden. Det har givet mange grusgrave og planer om flere.

DN Sorøs opgave er i den forbindelse at sikre, at indvindingen sker med mindst mulig negativ påvirkning af landskab, natur og miljø – og gerne med positive konsekvenser for naturen, når gravningen er slut.

Vi skal sikre, at graveområder placeres uden for beskyttede og værdifulde landskaber og at der tages hensyn til truede og beskyttede arter. Vi skal sikre at gravningen ikke har en negativ påvirkning på grundvandet og på å-løbene. Og endelig skal vi arbejde for, at efterbehandlingen tilgodeser muligheden for, at der skabes et værdifuldt næringsfattigt naturområde, der virker som en magnet for insekter og planter, som ikke trives på næringsrig og gødet jord.

- DN Sorø har i juni påklaget en gravetilladelse på Dysevej i Munke Bjergby under henvisning til, at der ikke er udarbejdet en såkaldt Miljøkonsekvensvurdering. Det er vores vurdering, at en gravning vil have omfattende konsekvenser for vandføringen i den nærliggende Tude Å.
- Vi har ligeledes i juni sendt forhøringskommentarer til en mulig gravetilladelse på Døjringevej 23 i Munke Bjergby. Vi argumenterede for, at en tilladelse i den nuværende udformning, ville ødelægge yngleområdet og størstedelen af fødesøgningsområdet for den bilag IV beskyttede strandtude. Vi appellerede til, at hensyn til strandtuden blev indarbejdet i den endelige gravetilladelse. Da vi i den endelige gravetilladelse kunne konstatere, at der fortsat ikke blev taget de nødvendige hensyn til strandtuden, har vi i slutningen af september påklaget gravetilladelsen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet .
- DN Sorø har i december 2017 klaget over en gravetilladelse på Smedevej 54 i Sorø. Denne klage er i skrivende stund endnu ikke afgjort. Vi påpegede her, at gravningen ville foregå i den bilag IV beskyttede hasselmus' naturlige udbredelsesområde og i høj grad forringe dens funktionalitet og levevilkår.

Sorø Kommunes eftergivenhed

DN Sorø har tidligere udtrykt betænkelighed ved, at Sorø Kommunes praksis og prioriteringer på natur og miljøområdet let kan opfattes som, at selvtægt betaler sig. Vi oplever en politisk nedprioritering af myndighedsudøvelsen i en række sager og en ulyst til at sikre at planer bliver overholdt.

Vi giver her tre eksempler. Ikke en omfattende dokumentation, men alligevel en tendens, som burde give bekymring i videre kredse.

- Sorø Kommune har givet ejer af ejendommen Centervej 12-38 dispensation fra lokalplanen til at fjerne afskærmende læhegn ud mod Elmebjergvej. Et læhegn ejeren i strid med lokalplanen allerede havde fjernet.
- Sorø Kommune har uden nævneværdig begrundelse givet tilladelse til en tilbygning, der vil blive flere 100 % større end den oprindelige, blive meget synlig fra vejen og virke dominerende i et område med væsentlig landskabelig interesse. Området er i den gældende kommuneplan udpeget som særligt værdifuldt landskab, hvilket betyder, at de karakteristiske landskabstræk og særlige visuelle oplevelsesmuligheder skal beskyttes og forbedres. DN Sorø påklagede Sorø Kommunes tilladelse og fik medhold i, at udvidelsen ikke skulle godkendes.
- DN Sorø har gjort Sorø Kommune opmærksom på, at der siden januar 2019 har været opbevaret 18 pavilloner i grusgraven Parnasvej 45, uden at der søgt de nødvendige tilladelser. Indvinder; TSG, (Tulstrup Sten & Grus) er ligeglad, oplyser de til medierne, kommunens administration har ikke ressourcer til at gøre noget ved det, og Borgmesteren erkender, at der er behov for flere ressourcer, men vil ikke stille dem til rådighed. Retssikkerheden er hermed strandet i det årlige budgetslagsmål.



De opstillede pavilloner

Skovmærkasser i Sorø Kommune

Tovholder: Rolf Lehrmann. Deltagere i arbejdsgruppen: Bent Jyderup, Jan E. Pedersen, Kim Simonsen, Lone Kunkel

Arbejdsgruppen har ikke været på inspektion af de opsatte redekasser til skovmærk i løbet af året, en revitalisering af arbejdsgruppen skal overvejes.

Sporgruppen

Tovholdere: Bent Jyderup, Jan E. Pedersen. Deltagere i arbejdsgruppen: Søren Hansen, Henning Kurt Hansen, Henning Bussenius-Larsen, Else Bente Nielsen, Rene Andersen, Joyanna Thomassen, Torben Røntorp, Heidi Slesvig, Kirstine Dahl, Benny Werge

Alle spor fik i april og maj et tiltrængt løft, hvor gruppen var sporene igennem med le og ørnenæb. Mange nye infotavler blev udskiftet, og hele 10 stolper blev skiftet.

Årets sportur blev afholdt i august på Sporet i Tersløse Bøgeskov, der deltog 20 i turen.

Atter engang har gruppens største opgave været at bekæmpe Bjørneklo på Aage V. Jensen Naturfonds areal i Lynge Eskilstrup. Fire gange har gruppen været på "Bjerget", hvor også en del træer er fældet.

På toppen af Maglebjerg er der blevet plantet, fældet træer og en ny bæk er blevet sat op. Gruppen har stadig behov for tilgang af nye medlemmer.

En stor ros til gruppen fra tovholderne for en stor og flot indsats.

Vandløb

Tovholder: Jørgen Tybrind. Deltagere i arbejdsgruppen: Leif Møller, Jan E. Pedersen, Joyanna Thomassen

I disse år skal alle vandløbsregulativerne revideres og i den forbindelse var DN sammen med Gefion, Sorø Vandløbslaug og Danmarks Sportsfiskerforbund inviteret til møde på Kommunen. På mødet blev der aftalt nogle fælles retningslinier for de små vandløb, grøfter og bække i kommunen, for på denne måde at lette arbejdet med disse.

For de større vandløb vil der stadig være tale om en individuel vurdering hver gang.

Den omsiggribende grusgravning i Bromme, Munke Bjergby og Døjringe området med deraf følgende sænkning af grundvandsspejlet har gruppen beskæftiget meget med, da vi gennem årene har kunnet konstatere, at sommervandføringen i Tude å har været faldende.

Desværre er der ikke nogen vandstands-/vandføringsmåler ved Tiendevad, som er den strækning, der såvel i 2018 som i 2019 var helt udtørret.

Kommunen har over en årrække fået flere henvendelser vedr. vandføringen på strækningen, men henviser til at der ikke er nogen målinger, der bekræfter vores observationer. Der er sendt indsigelser med henvisning til vandføringen i Tude å samt indvirkningen på flora og fauna i graveområderne. Dog uden at det har haft indflydelse på de givne tilladelser.



Besigtigelse af råstofgrave i den sydlige del af Sorø kommune

Fora

DNs repræsentantskab

Repræsentantskabet er DNs højeste myndighed, og mødes to gange årligt. Det har følgende hovedopgaver:

- Beslutte DN's overordnede politik
- Vedtage foreningens årlige aktivitetsplan og tilhørende budget
- Godkende foreningens årsregnskab
- Vælge præsident, vicepræsident, hovedbestyrelse og udvalgsformænd

Repræsentantskabsmøderne ligger normalt i november og i april. I november 2018 var der møde i Kolding og i april 2019 blev mødet holdt i Skælskør. DN Sorø har to delegerede og er normalt repræsenteret af formanden og næstformanden.

DNs samråd for region Sjælland

Samrådet består af 2 repræsentanter fra hver af regionens 17 afdelinger. DN Sorø repræsenteres af formand og næstformand. Samrådet ledes af et formandskab på 4 med Niels Hilker, Sorø som formand, og har som opgave - ud over gensidig dialog og inspiration - at skrive høringssvar til regionale planer og hvor sager går på tværs af kommunegrænser og berører større områder.

I år var der den 14. september et vellykket Regionstræf i Solrød, hvori bl.a. indgik en guidet tur i den nedlagte Karlstrup Kalkgrav. Det efterfølgende møde bød på drøftelser om mere natur i råstofgrave, om fordele ved at stoppe dyrkning på lavbundslande og endelig dialog om DN's organisatoriske udvikling.



De mange deltagere i regionstræffet er klar til at gå i gang.

Frivilligcenter Sorø

DN Sorø har en repræsentant i Frivilligcenterets bestyrelse og har haft stor glæde af Frivilligcenteret i forbindelse med Naturens Dag.

Følgegruppe EU Life Projekt Østdanske Højmoser – Store Åmose

Der har ikke været afholdt møder i følgegruppen for LIFE-projektet i Åmosen i år. Gruppen forventes reaktiveret i det kommende år. Grønt Forum har udpeget Nils Kruse, som DN Sorøs repræsentant i gruppen.

Grønt Forum

DN Sorø's repræsentant i Grønt Forum i Sorø Kommune er formanden Niels Hilker

DN Sorø har en repræsentant i Grønt Forum, der er et rådgivende organ for hhv. Teknik- og Miljøudvalget og Økonomiudvalget i Sorø Kommune. Grønt Forum består pt. af 16 repræsentanter fra grønne organisationer i kommunen og har holdt 3 møder i årets løb. Grønt Forum har et årligt fællesmøde med kommunens økonomiudvalg og udvalg for teknik og miljø.

I år holdes det midt i november og skal have fokus på at få sat handlinger Sorø Kommunes agenda 21 strategi.

Grundvandsråd i Sorø Kommune

DN Sorø's repræsentant i Grundvandsrådet i Sorø Kommune er Leif Møller

Der har været et møde i Grundvandsrådet i Sorø, hvor vi blev oplyst om situationen i Sorø Kommune. Det viste sig desværre, at der er flere stoffer i vores grundvand, desphenyl-chloridazon i 2 borer, over grænseværdierne. Det har der ikke været målt for tidligere. Miljøstyrelsen og Sundhedsmyndighederne vurderer, at der ikke er sundhedsskadelige koncentrationer. Produktet er tidligere brugt på rodfrugter. Stoffet er fundet i ca. 1700 drikkevandsboringer i DK, heraf ca. 10% hvor der er koncentrationer på over 10 % af grænseværdien. N-N-dimethylsulfanid (DMS) er fundet i fire borer over grænseværdien. Stoffet blev tidligere brugt til frugtplantager, anvendelsen er efterfølgende blevet lidt mindre. Stoffet er stadig tilladt som svampemiddel i udendørs maling.

Der er ikke taget højde for akkumulering af de forskellige stoffer.

Der er i januar 2019 indgået en tillægsaftale i Folketinget om at reducere nedsivning af pesticider i boringsnære beskyttelsesområder (BNBO), og flere screeninger, samt forbyde salg af koncentrerede pesticider til private. Kommunerne skal inden udgangen af 2022 lave en vurdering af BNBO samt lave aftaler med landbruget om evt. udvidelse af områderne, om en form for erstatning evt. tinglysning.

I forbindelse med Vandets Dag, havde DN Sorø et offentligt arrangement ved Skjolden med ca. 20 deltagere. Skjolden er et af de steder der er fundet DMS, og gruppen kom med en opfordring til at private slutter med brug af sprøjtemidler.

Netværk for lokale webredaktører

DN Sorø's repræsentant i netværket er sekretæren Rolf Lehrmann

Netværket har været meget lidt aktivt i løbet af året. På repræsentantskabsmødet i efteråret 2018 etablerede afdelingskonsulent Thomas Eriksen og DN Sorø's repræsentant, Rolf Lehrmann, en dialogbod, som forsøgte at indsamle ønsker og ideer fra afdelingernes repræsentanter samt forsøgte at hjælpe med evt. problemer med IT-værktøjerne. Der kom nogle enkelte konkrete resultater ud af anstrengelserne, men der blev ikke dannet grobund for en egentlig diskussion om afdelingernes og organisationens brug af IT og de øvrige digitale muligheder.

Det meget problematiske Turmodul, som alle afdelingerne skal bruge for at kunne annoncere ture og arrangementer på hjemmesider og i Natur og Miljø, er bragt til at fungere, men absolut ikke optimalt og mange af de aftalte tiltag fra sekretariatets side er ikke gennemført.

På efterårets repræsentantskabsmøde har DN Sorø endnu engang forsøgt at få opprioriteret etablering af en egentlig strategi for organisationens digitale anvendelse gennem et forslag til Aktivitetsplanen for 2020, et forslag som forhåbentlig bliver taget seriøst. Forslaget støttes og udbygges i det forslag til Aktivitetsplan 2020, som formandskabet i Samråd Region Sjælland har fremsendt.

Organisationsudvalget

DN's hovedbestyrelse genudpegede i juni DN Sorøs formand, Niels Hilker til DN's centrale organisationsudvalg. Udvalget, der består af 8 medlemmer, har til opgave at rådgive Hovedbestyrelsen om, hvordan DN organiserer sig effektivt og demokratisk. Udvalget har derfor særlig fokus på organisationsudviklingen, frivillig strategi og den interne kommunikation. Organisationsudvalget valgte på et møde i september Niels Hilker, som ny formand.

Sorø Kultur- og Fritidscenter

DN Sorø er medlem af Sorø Kultur- og Fritidscenter. Medlemskabet koster 500 kr. om året og giver adgang til at holde alle bestyrelsesmøder og en hel del af øvrige møder på stedet. Et årligt fordelingsmøde fordeler lokaler mellem de tilknyttede foreninger. Centret er en rigtig god ramme for disse aktiviteter og vi har godt udbytte af medlemskabet.

TV 2 Øst repræsentantskab

Rolf Lehrmann deltager som repræsentant for DN's samråd for region Sjælland i TV2 Øst's repræsentantskab. Rolf har deltaget i begge repræsentantskabsmøder i årets løb. Det er meget interessant at deltage og blive informeret om de udfordringer der er med de regionale medier og det som TV2 Øst forsøger at gøre, for at holde et højt niveau og for at komme rundt i hele sendeområdet og på de mange platforme, et arbejde som stationen har udbygget kraftigt i den seneste tid. Bemærk i øvrigt navneskiftet fra TVØst til TV2 Øst. Navneskiftet signalerer den tætte forbindelse med TV2 kanalen.

Opsamling

I 2019 kan vi se tilbage på et spændende og aktivt år for DN Sorøs arbejdsgrupper, ligesom vores ture og øvrige arrangementer har været velbesøgte.

Men vi er naturligvis bevidst om, at vi fortsat har et stort arbejde foran os. Den lokale politiske ledelse har ikke natur, miljø og grøn omstilling som højeste prioritet. På nogle strækninger er vi – jf. afsnit under sags. og plangruppen – yderst betænkelig ved de politiske prioriteringer.

Det giver udfordringer og kræver årvågenhed og engagement. Den udfordring tager vi op, som Sorø Kommunes store grønne organisation.

På den baggrund vil DN Sorø det kommende år arbejde for at udbygge den brede og stærke folkelige forankring. Vi skal have flere aktive og flere medlemmer. DN Sorø skal være det første sted, man søger hen, hvis man som frivillig vil være med til at gøre en forskel for en bedre natur, et rent miljø eller for den grønne omstilling.

Niels Hilker, formand for DN Sorø



Fra det succesfulde fredningsevent